

MAS LLEDÓ: UN NOU JACIMENT LÍTIC DE SUPERFÍCIE A LA CONCA DE BARBERÀ

Josep Maria MIRÓ

INTRODUCCIÓ

L'objectiu del present treball és donar a conèixer i analitzar un jaciment prehistòric, fins ara inèdit, en el terme municipal de Vilanova de Prades (Conca de Barberà).

Vàrem tenir constància d'aquest jaciment quan realitzàvem un estudi dels materials prehistòrics dipositats en el Museu Municipal de Riudoms (Baix Camp). En els fons del Museu hi localitzàrem un lot de material lític força interessant que havia estat aplegat en la dècada dels anys setanta pel senyor Valerià Romero¹. La recol·lecció del material no fou del tot sistemàtica ni intensiva, i es va limitar a una recuperació de les peces lítiques més pregones segons mides i forma -com ara nuclis, làmines i peces retocades.

1. Volem manifestar el nostre agraïment al Museu Municipal de Riudoms i en especial al Senyor Valerià Romero per les facilitats donades en tot moment per realitzar el nostre treball.

SITUACIÓ GEOGRÀFICA

El jaciment del Mas del Lledó es troba situat a l'extrem occidental del terme municipal de Vilanova de Prades, estès, aquest darrer, entre les vessants meridionals de la serra de la Llena (La Tossa: 1021 m; L'Abella 1015 m) -que separa les comarques del Priorat i la Conca de Barberà de la comarca veïna de les Garrigues- i el sector nord-occidental de les muntanyes de Prades (*Fig. 1*).

El jaciment arqueològic, que ocupa unes petites feixes conreades, és a la banda oposada del Mas Lledó, és a dir, al marge esquerre del riu Montsant o Prades². Les coordenades UTM són: 31 TCF 26_78_ (full núm. 417; l'Espluga de Francolí) i a uns 720 m sobre el nivell del mar (*Fig. 2a*).

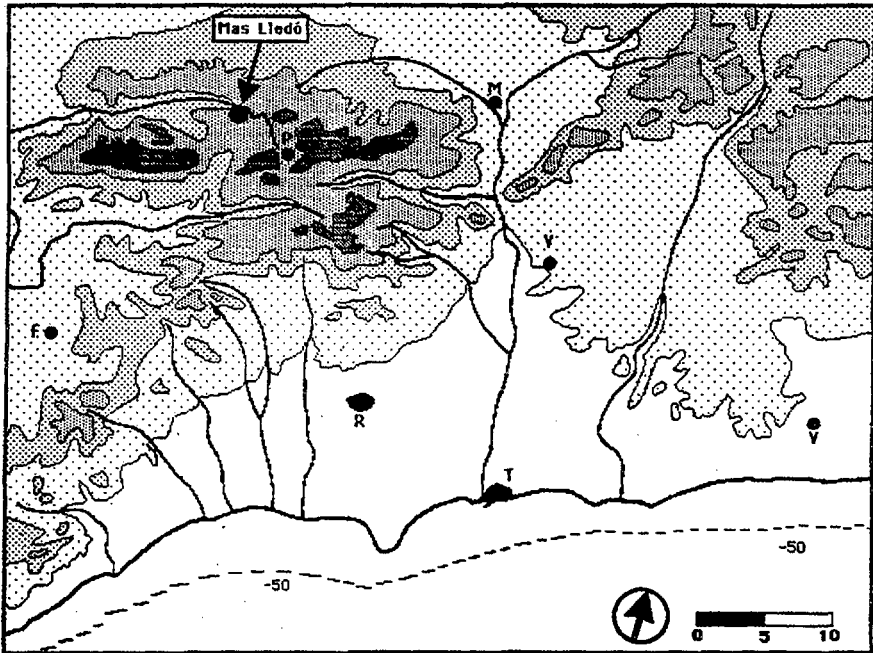
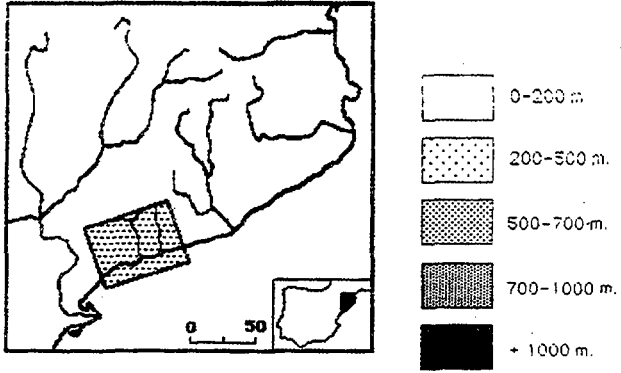
L'extensió exacta és difícil de referenciar, ja que, com sol succeir en aquesta mena de jaciments lítics, les troballes tendeixen a diluir-se a mesura que hom augmenta el radi de prospecció, però sense dibuixar-se uns límits precisos, tal i com hem observat en diverses visites al jaciment.

A l'entorn immediat del jaciment hi trobem el contacte entre dues unitats morfoestructurals ben diferenciades (*Fig. 2b*). Per una banda, en el sector nord del jaciment, hi tenim les masses de conglomerats d'aspecte montserratí de l'Eocè i l'Oligocè (Terciari) que pertanyen als relleus marginals de la Depressió central (Serra la Llena). Geològicament, el jaciment de Mas Lledó, se situa en la segona unitat morfoestructural, és a dir, en el sòcol paleozòic (pissarres) de les muntanyes de Prades. Es tracta d'un relleu tabular format per un sòcol paleozòic (Carbonífer) i una cobertura tabular mesozoica (Triàsic i Juràsic). El contacte entre aquestes dues unitats es produeix per una gran inflexió-falla (Falla de Poblet) que aixeca relativament els materials del sòcol hercinià de les muntanyes de Prades sobre els materials terciaris de la conca de l'Ebre (Casassas, & alii.1988).

És interessant constatar la proximitat del jaciment de Mas Lledó respecte a les abundants afloracions de sílex de l'Eocè (T21) al nord i sobretot a l'oest del jaciment (Ulldemolins) i que es troben en forma de nòduls entre les capes de guixos i argiles roges (Doce, 1988). Menys importants, tan per la menor qualitat de matèria prima com per la major

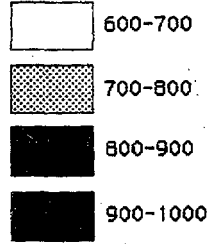
2. Nom amb el qual es coneix aquest riu en la seva capçalera.

Fig. 1

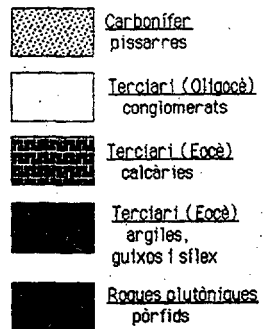
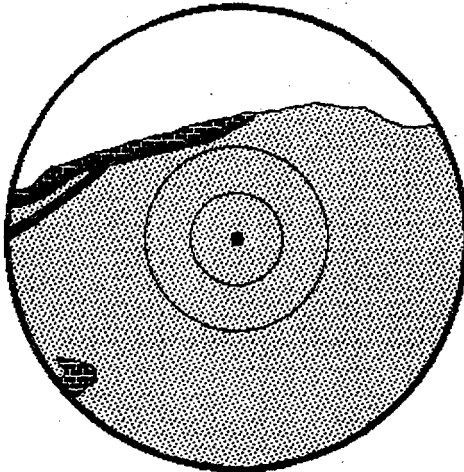

Mas Lledó

Fig. 2

1/50.000

llunyania, són els petits nòduls de sílex que apareixen en alguns nivells calissos del Muschelkalk (Triàsic) de les serres de Prades. En la mateixa direcció, cal citar les importants mineralitzacions existents en aquesta àrea geogràfica (barita, plom, plata, coures) explotades en diferents èpoques històriques i fins i tot prehistòriques, tal i com va demostrar S. Vilaseca a la Solana del Bepo (malaquites i atzurites) (Vilaseca, & Vilaseca, 1957), la qual dista de Mas Lledó uns dos quilòmetres.

Aquesta zona fou prospectada arqueològicament pel Dr. Vilaseca, qui, ja en una data molt primerenca, publicà les troballes lítiques de la Cova del Castanyola i les recol·leccions puntuals en diversos indrets com els Masos de Pou i del Moliner, ja en el terme d'Ulldemolins (Vilaseca, 1932; Vilaseca, 1936; Vilaseca, 1953).

ESTUDI DE LA INDÚSTRIA LÍTICA

Abans d'aprofundir en l'anàlisi del conjunt lític de Mas Lledó existent en el Museu de Riudoms cal que ens preguntem respecte llur representativitat. Certament, a primera vista hom observa una sèrie d'esbiaixos deguts, de ben segur, a una tria selectiva dels materials. L'exemple més frapant és la pràctica inexistència de productes de talla de petit format i, en canvi, la molt alta proporció de fragments de làmina i làmines de bona llargada i factura. Això ens porta a obviar qualsevol intent de descripció quantitativa exhaustiva i obliga a limitar-nos a definir les tendències més pregones del conjunt lític de Mas Lledó. Qualsevol intent de caracterització més detallada ha de passar necessàriament per una nova i sistemàtica prospecció -i potser també, excavació- del jaciment. Finalment, cal insistir en la problemàtica específica que comporta l'anàlisi de restes lítiques en superfície (Pelegrin, J. 1995) -els anomenats abusivament "tallers de superfície" respecte als jaciments estratificats i excavats.

Productes de talla

Els productes de talla són -a més dels nuclis- quasi exclusivament fragments de làmina i làmines de bona mida que oscil·len entre els 30 i els 70 mm de longitud i entre els 10 i els 25 mm d'amplada. Acostumen a ser làmines de secció trapezoidal, i en menys casos, triangular; algunes de les quals tenen un bon paral·lelisme de les arestes i fils (*Làm. 8 i*

9). Els talons són majoritàriament llisos i, en menor grau, diedres. Algunes de les làmines presenten un lleuger arqueig distal que ens permet inferir que provenen de nuclis de tendència piramidal -com després es demostrarà en el seu estudi-.

Les làmines de cresta hi són ben representades (*Làm. 9: núm. 67 i 63*) i com accidents de talla cal esmentar les làmines reflectides (*Làm. 4: núm. 13*) i les extraccions ultrapassades (*Làm. 7: núm. 17 i 43*), fet estretament lligat a la morfologia del nucli (nuclis piramidals) però també a la forma de subjecció del nucli i sobretot al grau de curvatura de les extraccions anteriors (Roche & Tixier, 1982; 73).

Respecte als productes de talla retocats -deu monotipus i un tipus doble- domina el retoc simple (91,7%) sobre l'abrupte (8,3%). Les làmines retocades marginals (LR11) són el tipus més freqüent (41,7%) (*Làm. 8: núm. 24, 29 i Làm. 9: núm. 16,31,58*), mentre que també hi trobem presents les làmines retocades amb retoc simple profund (LR21) (*Làm. 8: núm. 32, 93*), les rascadores denticulades (D23) (*Làm. 8: núm. 45, 111*), les osques (D21) (*Làm. 8: núm. 64*), les rascadores laterals (R21) (*Làm. 8: núm. 30*) i finalment, dintre del retoc abrupte, una làmina de dors (LD21) (*Làm. 8: núm. 29*).

Taula 1

S					A	Tt.
<i>LR11</i>	<i>LR21</i>	<i>R21</i>	<i>D21</i>	<i>D23</i>	<i>LD21</i>	
5	2	1	1	1	2	12
.42	.17	.08	.08	.17	.08	

Nuclis

Les descripcions "clàssiques" dels nuclis en polièdrics, cònics, discoidals, etc..., resten poc operatives quan els objectius de la recerca ultrapassin la simple classificació dels mateixos (Perlès, 1987; 37) per anar a cercar una "lectura" dinàmica i dialèctica dels diferents factors que conformen un registre lític. "Lectura", que pren com a base el concepte de "cadena operativa" (Pelegrin, Karlin, & Bodu, 1988).

Els nuclis forneixen un important volum d'informació en comparació a la majoria de restes de talla però cal pensar que reflecteixen, en principi, un determinat estadi de talla (tast de la matèria primera, desbastat i

configuració del nucli, configuració de la plataforma de talla, diferents graus d'explotació del volum creat, exhauriment, reaprofitament). És per això que hi ha la possibilitat que una part de les seqüències tècniques de producció lítica no quedin directament plasmades en ells, essent necessari acudir a l'anàlisi pormenoritzada dels diversos productes de talla per documentar-les-.

Seguint aquesta òptica, hem analitzat els nuclis de Mas Lledó (*Làm. 1 a 7*) segons diverses variables com són: la preparació del pla de percussió, les direccions de talla, el tipus, mida i regularitat dels negatius de les extraccions, l'angle de talla, la preparació de la cornisa, el moviment predominant de talla i els accidents de talla entre d'altres. La *taula 2*, que passem a comentar, resumeix els resultats dels deu nuclis analitzats de Mas Lledó.

A excepció dels fragments de nucli núm. 8 i 12, que els hi manca el pla de percussió i la part distal respectivament, la resta són nuclis sencers; la majoria dels quals disposen d'una intensa patina (blanca-groguenca) que sol ocupar una part important de llur superfície. Només dos dels nuclis presenten còrtex residual.

La tipometria dels nuclis és relativament homogènia pel que respecta a l'amplada i gruixària (entre 42-63 mm i 31-49 mm respectivament), essent un xic més variable pel que fa a la longitud (entre 62-127 mm). La configuració dels nuclis de Mas Lledó és exclusivament longitudinal, és a dir, el volum del nucli s'explota seguint el seu eix més llarg, en estreta relació a l'objectiu cercat: *productes de talla laminars*³. Segons la mitjana dels negatius serien esclats llargs molt estrets (Grup F de Laplace) (Laplace, 1972).

Hom pot veure clarament aquesta relació si es compara la longitud màxima de cada nucli amb la longitud mitjana dels negatius de les seves extraccions que oscil·len entre els 60 i els 115 mm (columna L i XL), guardant entre ambdues variables una forta correlació (*Fig. 3*). Hom podria afirmar que s'aprofita, com a mitjana, més de les 3/4 parts de la superfície longitudinal màxima del nucli per l'extracció de làmines i per tant, concloure un bon domini tècnic per part dels talladors de Mas Lledó. Reforçant aquesta afirmació, cal considerar la regularitat i paral·lelisme

3. A excepció del nucli núm. 10 (*Làm. 5*) on les darreres extraccions són tan làmines com ascles, els negatius de les darreres extraccions en els fronts de talla principals de la resta de nuclis palesa una clara voluntat de producció exclusivament laminar (v. *Taula 2*, columna Extr.).

Nº Inv	Spt.	Pàina	Còrtex	L	A	E	Laplace	PPP	Talla	Extr.	XL	XA	X AngT	P.N.	Prp C	MPT	Acc T	F.T.
9	N	ptt	i	111	63	49	prnd	nppt	ldt	lm	75	14	85	R	si	alt	i	Tt
7	N	ptt	i	127	57	41	prnd	nppt	ldt	lm	110	16	90	B	si	d/e	i	ltf
2	N	prsd	prsd	124	50	46	prnd	prt	ldt	lm	115	14	85	B	si	alt.	lmrflc	2ft
13	N	tt	i	91	49	40	prnd	nppt	ldt	lm	55	12	90	B	no	e/d	lmrflx	1ft
3	N	ptt	i	62	46	40	prnd	nppt	ldt	lm	50	12	85	B	si	d/e	i	3ft
6	N	i	i	74	42	31	prnd	prt	ldt	lm	60	9	90	B	si	alt	i	2ft
1	N	ptt	i	91	55	37	prnd	prt	ldt	lm	85	16	80	B	si	e/d	i	1t
10	N	ptt	i	73	60	35	prnd	nppt	ldt	lm/a	52	15	90	R	si	d/e	i	2ft
8	FgN	i	prsd	-	-	-	(prst)	inde	ldt	lm	-	10	inde	B	inde	alt.	lmrflc	1ft
12	FgN	i	i	-	-	-	inde.	prt	ldt	lm	-	10	85	B	si	alt.	lmrflc	3ft

Llegenda:

Spt (Soport): **N**: Nucli; **Fg.N**: Fragment de Nucli; **Pàina**: **i**: inexistent; **prsd**: parcial residual; **ptt**: parcial total; **tt**: total

Còrtex: **i**: inexistent; **prsd**: parcial residual; **L**: longitud; **A**: Amplada; **E**: Gruixudària

Laplace: **prnd**: piramidal; **prst**: prismàtic; **PPP** (Preparació Pla de Percussió): **nppt**: no preparat, **prt**: preparat

Talla: **ldt**: l direcció de talla; **Extr.** (Extraccions): **lm**: làmines; **a**: ascles

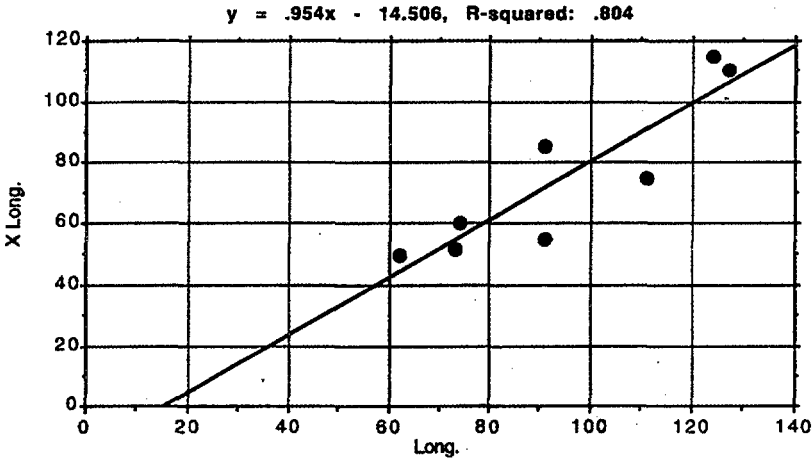
XI (Mitjana de la longitud de les extraccions); **XA** (Mitjana de l'amplada de les extraccions)

X. Ang. T. (Mitjana de l'angle de Talla); **P.N.** (Paralelisme de les nervadures); **R**: Regular; **B**: Bastant

Prp. C (Preparació de la Cornisa); **MPT** (Movement Preferencial de Talla): **alt**: alternant, **d/e**: dreta/esquerra, **e/d**: esquerra/dreta

Acc. T. (Accidents de Talla): **lm.rflx**: làmines reflectides; **F.T.** (Fronts de Talla): **Tt**: Total, **1ft**: l'front de talla principal, etc.

Figura 3: Correlació i Recta de Regressió entre les variables Longitud del Nucli (Long.) i mitjana de la longitud de les extraccions (X Long.) en els Nuclis.

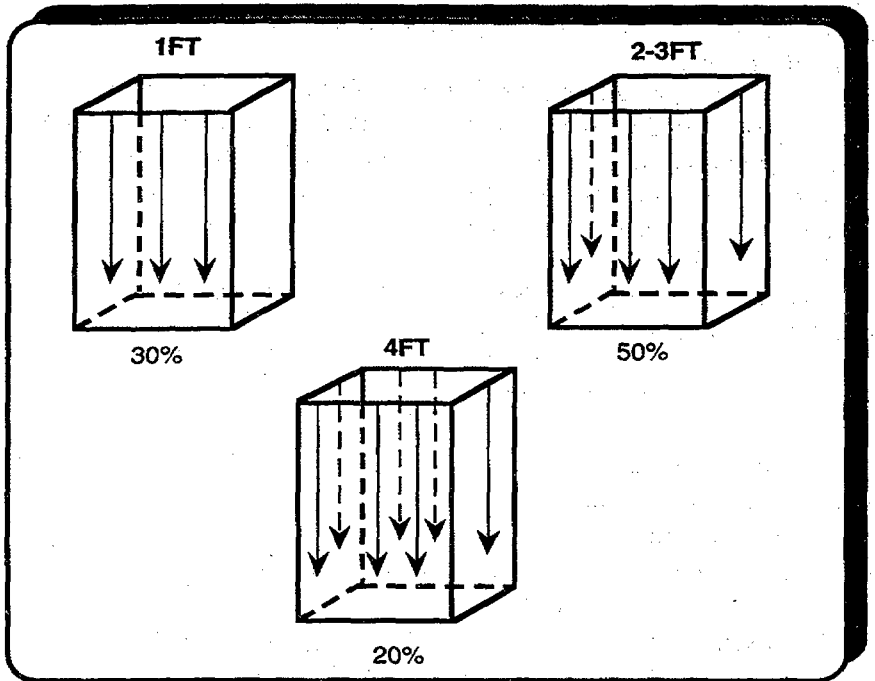

de les nervadures observat en alguns dels nuclis (Là. 4, 6 i 7). Aquestes evidències podrien portar-nos a llançar la hipòtesi de la tècnica de talla per percussió indirecta en la fase de l'òptim de talla en la cadena de producció lítica de Mas Lledó.

En estreta relació amb el fet de prioritzar l'explotació longitudinal dels volums està l'organització de talla en una sola direcció dominant, sense que es constati en cap cas una idèntica explotació longitudinal però a partir de dues direccions de talla oposades. En canvi, sí que observem diferències en el tractament del volum segons els fronts de talla oberts. Així, alguns nuclis tenen una explotació laminar d'un sol front o cara d'explotació frontal (núm. 7, 13, 10), mentre que en d'altres hi ha dues o tres cares de talla laminar (explotació semienvoltant) núm. 2, 3, 6, 10, 12), arribant a configuracions de nuclis plenament piramidals amb una explotació de productes laminars en totes quatre cares (núm. 9 i 1) (Fig. 4). Per tant, en el cas de la majoria de nuclis de Mas Lledó, l'òptim de talla laminar tendeix a realitzar-se prioritzant d'una a tres cares del volum.

Un sistema de talla com el que estem descrivint només necessita un pla de percussió principal que en més de la meitat dels casos no rep cap tipus de preparació especial (núm. 9, 7) o en tot cas unes lleus extraccions ((núm. 13, 3, 10). Uns quants nuclis presenten una exhaustiva

Figura 4: Esquema dels Fronts de Talla Principals dels nuclis de Mas Lledó

preparació del pla de percussió (núm. 2, 6, 1, 12) a fi segurament, de facilitar les extraccions (rectificació de l'angle de talla, preparació del punt d'impacte, etc...).

Un altre estigma que demostra una especial cura en la talla laminar són els negatius de les petites extraccions situades en la part superior del front de talla i que tenen com a finalitat la regularització de la cornisa i la supressió dels contrabulbs d'anteriors extraccions per tal d'evitar una errada percepció del punt d'impacte. Estigmes que passen després de l'extracció a la part proximal de les làmines (Làm. 8: 114, 111; Làm. 9: núm. 36, 58, 65).

Les mesures dels angles entre el pla de percussió i la cara de talla principal en cada nucli han donat uns valors que oscil·len entre els 80° als 90° -amb una mitjana aproximada de 85°- (Taula 2); valor considerat apte per desenvolupar una talla laminar.

Respecte al grau de corticalitat dels nuclis i dels productes de talla

cal dir que és minoritari en ambdós casos. Amb tot, la recollida selectiva i el baix nivell d'efectius fa difícil afirmar taxativament que l'inici del procés de talla (descorticat i preparació del nucli laminar) es realitzaria fora del jaciment.

El que sí sembla força clar és el baix nivell d'exhauriment del nucli, car la majoria d'ells disposen encara d'un potencial de talla gens menyspreable i per tant hom podria parlar d'un cert "*gaspillage*" de la matèria primera. Aquest fenomen és també força comú en altres jaciments de la Catalunya meridional com ara la Font del Pu, Siurana, l'Estret de la Vall, etc.... (Vilaseca, 1973) -sense que impliqui a priori cap lligam cronològic i/o cultural- però a la vegada contrasta amb el notable aprofitament de la matèria primera (amortització dels nuclis laminars en petits nuclis d'ascles) constatat en altres jaciments de cronologia neolítica del Camp de Tarragona (p. ex. la Timba del Barenys) (Miró, Molist, & Vilardell, 1992), però també en altres àrees (Binder, & Perlés, 1990).

Quines raons a nivell d'economia de matèries primeres i de producció lítica (Perlés, 1991), poden donar resposta a aquest "*gaspillage*" de recursos i de potencial laminar dels nuclis de Mas Lledó? Cinc són les possibles respostes que podem considerar i que no són pas mútuament excloents:

a.- L'abundància de recursos silícis de bona qualitat i fàcil captació en les proximitats del jaciment (\pm 4-5 km) (Collet Blanc i les Pedrenyeres d'Ulldemolins) (Vilaseca, 1965) (Vilaseca, 1973; 107) (Doce, 1988) seria tal vegada l'explicació de més pes, però també la més fàcil, del desapropitament de matèria primera que hom observa al jaciment de Mas Lledó.

b.- L'abandonament de nuclis laminars no exhaurits podria ésser deguda a que les extraccions ja no assolirien les dimensions desitjades (Karlin, 1991; 133) (Ramos Millán, & *alii.*, 1991; 59). Altrament dit, els/les talladors de Mas Lledó cercarien productes laminars per sobre els 5-6 cm de longitud; quan aquesta prioritat no fos ja viable, el nucli seria rebutjat sense cap mena de reapropitament.

c.- Certs accidents de talla com ara la reflexió continuada de les extraccions podria haver conduït a deixar de banda un nucli (*Làm. 4: núm. 13 i Làm. 5: núm. 10*) i més quan la seva reconducció comportaria una notable minva del volum (extracció d'una làmina espessa) i/o una nova estratègia de talla (pla de talla oposat o transversal) (Pelegrín, 1984; 74) amb la conseqüent nova inversió de treball, tal vegada, potser poc rendible.

d.- Caldria considerar també les impureses com ara les "geodes" i les fisures internes existents en alguns dels nòduls de les afloracions d'Ulldemolins, les quals cal veure-les com uns inconvenients de certa importància per la talla. Ara bé, cap d'aquestes contrarietats ha estat observada en els nuclis de Mas Lledó.

e.- La pèrdua de la característica convexitat de la superfície laminar que s'observa en alguns nuclis (*Làm. 1 i 2*) i un angle de talla excessivament recte podrien també ésser factors constrictius per la continuïtat de l'explotació, malgrat que són impediments fàcilment subsanables (p. ex. reavivament del pla de percussió).

Finalment ens resta comentar la restitució dels moviments preferencials de talla, deduïbles mitjançant l'observació dels negatius de les darreres extraccions en una determinada alçada del nucli (Binder, 1984; 76). En la meitat dels casos (*Taula 2*) el ritme de talla observat és alternant, mentre que en dos casos es dona un moviment d'esquerra a dreta i en tres nuclis predomina el ritme dreta-esquerra.

VALORACIÓ FINAL I CONCLUSIONS

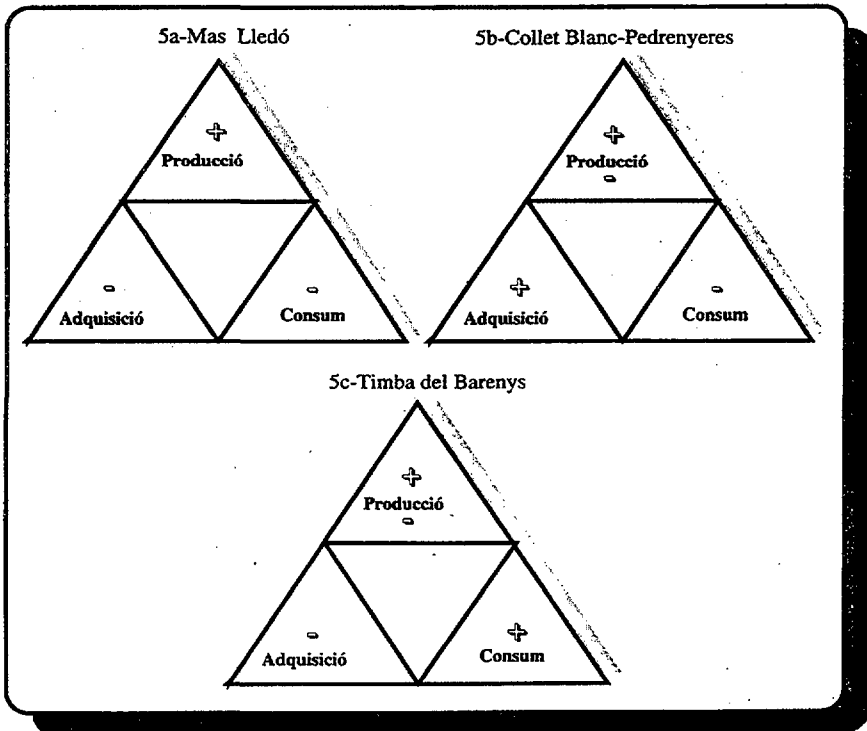
Globalment considerat, i seguint el mètode -de forma simplificada- de J. M. Geneste per l'avaluació dels modes d'explotació dels recursos lítics (Geneste, 1991; 20-26), tenim que a Mas Lledó, la fase 0 (adquisició) no està representada. La fase 1, que ve referenciada pels productes corticals, és molt baixa i en canvi la fase de talla és la millor plasmada amb nuclis, restes de talla i suports tan en nombre com en variabilitat. Finalment, la fase 3 (consumició) referida als productes retocats és també feble.

Un model com aquest (*Fig. 5a*), definit a grans trets per un desequilibri favorable a la producció respecte a la resta de fases de la cadena operativa (adquisició-consumició) és característic dels jaciments que exploten matèries primeres en un radi no excessivament llunyà. En canvi, l'àrea d'afloraments silícis del Collet Blanc i les Pedrenyeres, ja en el terme d'Ulldemolins, representa una veritable "*facies de cantera*"⁴ amb abundants

4. Prenem aquest terme dels treballs d'E. Vallespí, J. Ramos Muñoz, *et alii.* (1988; 18)

blocs i nòduls de sílex, nuclis semidesbastats, gran nombre de productes corticals, grans ascles i poca concreció estilística en el baix percentatge de suports lítics retocats (*Fig. 5b*) (Vilaseca, 1965; 433). També és diferent a l'estructuració de les tres fases de la cadena operativa en els jaciments d'hàbitat, on s'hi desenvoluparen una gran diversitat d'activitats i situats a relativa distància de les fonts d'aprovisionament de matèria primera. Un clar exemple seria la Timba del Barenys (*Fig. 5c*) (Miró, Molist & Vilardell, 1992) (Miró, e.p.).

Figura 5

Certes diferències entre jaciments de l'àrea del Priorat i les Serres de Prades, tan en els models de gestió de la matèria primera com en la composició quantitativa, però sobretot qualitativa, dels productes de talla ja foren observades i descrites per Salvador Vilaseca:

"Hemos dicho que en les Pedrenyeres no sólo se tallaron y desbastaron los grandes bloques y se prepararon los núcleos, labores que distinguen específicamente este yacimiento como proveedor de otras estaciones, sino que las tribus que asentaron allí sus poblados o campamentos labraron también diversos tipos de herramientas. Sin embargo, estos tipos, comparados con los procedentes de los veinte o veinticinco yacimientos que existen en un radio no superior a 4 o 5 kilómetros (p. ej. Mas Lledó), resultan numéricamente muy escasos y técnicamente muy rudos, pese a las facies "campiñoide" de aquellos yacimientos, en los que también se malgastó la materia primera y los instrumentos se caracterizan igualmente por una talla más bien grosera [si bé no és aquest el cas de Mas Lledó]" (Vilaseca, 1965; 434).

Respecte a la cronologia del jaciment de Mas Lledó, les dades subministrades pel material dipositat en el Museu de Riudoms no permeten una aproximació fiable.

La manca de productes retocats de major entitat (foliacis, geomètrics,...) com els que apareixen en jaciments de superfície propers (Font del Teix a Albarca, Les Bresquilles a Ulldemolins) -juntament amb l'absència de ceràmica- ens priva de qualsevol disquisició crono-tipològica i cultural.

En canvi és força evident la similitud de l'estructura lítica de Mas Lledó (nuclis laminars no amortitzats, làmines i fragments de làmina de bona factura, presència de làmines de cresta i tablettes de reavivament, etc....) amb la dels jaciments situats en els altiplans de les serres de Prades com Siurana, Pla de la Guàrdia, Les Benes, Cantacorbs, Parany del Pere Jeroni, etc. i que podrien datar-se *grosso modo* en el V-III mil·lenni BC, segons els estudis que estem duent a terme.

Hem de remarcar però una diferència substancial de Mas Lledó respecte aquests darrers jaciments citats i que trenca en certa mesura el model elaborat per Salvador Vilaseca que correlaciona conjunts lítics i emplaçament topogràfic. La ubicació de Mas Lledó en una vall, a la vora d'un corrent d'aigua i sobre un substracte de pissarres del carbonífer, no correspon a la de la majoria de jaciments de nuclis i làmines situats en les messetes calcàries de Muschelkalk (Vilaseca, 1936; Vilaseca, 1953; Vilaseca, 1962; Vilaseca, 1973).

Per concloure, no cal dir que aquest model inferit i la interpretació donada a partir d'una recollida selectiva de les restes i amb un baix nom-

bre d'efectius podria veure's substancialment modificada amb una prospecció intensiva o/í una excavació del jaciment de Mas Lledó.

BIBLIOGRAFIA

BINDER, D (1984). "Systèmes de débitage laminaire par pression: exemples chasséens provençaux". *Préhistoire de la pierre taillée 2. Economie du débitage laminaire*, CNRS, (pp. 71-84).

BINDER, D. & PERLÉS, C. (1990). "Stratégies de gestion des outillages lithiques au Néolithique". *Paléo 2*. (pp. 257-283).

CASASSAS, L. & et alii. (1988) *La natura i l'home a les muntanyes de Prades*. Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, 116 p. Montblanc.

DOCE, R. (1988) *La determinación de la procedencia de las materias primas silíceas. Un caso práctico: el estrato 4 del Filador*. Tesina de Licenciatura, U. Barcelona.

GENESTE, J.M. (1991). *L'approvisionnement en matières premières dans les systèmes de production lithique: la dimension spatiale de la technologie*. MORA, R et alii. *Tecnología y cadenas operativas líticas*. Bellaterra, U.A.B., (pp. 1-36).

KARLIN, C. (1991). "Analyse d'un processus technique: le débitage laminaire des magadaléniens de Pincevent (Seine et Marne)". MORA, R. et alii. *Tecnología y cadenas operativas líticas*. Bellaterra, U.A.B., (pp. 125-162).

LAPLACE, G. (1972). "La typologie analytique et structurale. Base rationnelle d'étude des industries lithiques et osseuses". *Banques de données archéologiques*. Marsella, CNRS, (pp. 91-143).

MIRÓ, J.M., MOLIST, M. & VILARDELL, R. (1992). "Aportaciones al estudio del Neolítico Antiguo en Cataluña, partiendo de la industria lítica del yacimiento al aire libre de la Timba del Barenys (Riudoms, Tarragona)". *Aragón/Litoral Mediterráneo. Intercambios Culturales durante la Prehistoria*. Zaragoza. Institución Fernando el Católico, (pp. 345-359).

MIRÓ, J.M. (e.p.) *La Timba del Barenys (Riudoms): Un hàbitat a l'aire lliure de les primeres societats pageses al Camp de Tarragona*. Institut d'Estudis Arnau de Palomar. CERAP.

PELEGRIN, J. (1984) "Réflexions sur le comportement technique". M. OTTE, Actes du Colloque de Liege. Liege, *BAR International Series*, 239 (pp. 72-88).

PELEGRIN, J., KARLIN, C. & P. BODU (1988) "Chaines opératoires: un outil pour le préhistorien". *Tecnologie Préhistorique. Notes et Monographies techniques* 25, (pp. 55-62).

PELEGRIN, J. (1995). "Réflexions méthodologiques sur l'étude de séries lithiques en contexte d'atelier ou de mine". *Table-Ronde International de Vesoul (1991) Les Mines de silex au Néolithique. Avancées recentes. Documents Préhistoriques* 7. Comité des Travaux Historiques et Scientifiques. (pp. 159-172).

PERLÈS, C. (1987). "Bases inferentielles pour l'interprétation de la variabilité des industries lithiques". *Conférence CNRS/NSF*, Bloomington.

PERLÈS, C. (1991). "Économie de matières premières et économie du débitage: deux conceptions opposées?" *25 Ans d'Études Technologiques en Préhistoire XIé. Rencontres Internationales d'Archéologie et d'Histoire d'Antibes*. Juan-les-Pins, APDCA, (pp. 36-56).

RAMOS MILLAN, A. & et alii. (1991). *Flint production and exchange in the Iberian southeast*. Publicaciones de la Universidad de Granada, 203 pp. Granada.

ROCHE, H. & TIXIER, J. (1982). "Les accidents de taille". *Studia Praehistorica Belgica* 2, (pp. 65-76).

VALLESPÍ, E. & et alii. (1988). "Talleres líticos andaluces del Calcolítico y Bronce". *Revista de Arqueología* 90, (pp. 14-24).

VILASECA, S. (1932). "Un taller de sílex en Vilanova de Prades". *Priorat* 78.

VILASECA, S. (1936). *La indústria en sílex de Catalunya. Les estacions tallers del Priorat i extensions*. Llibreria Nacional i Estrangera, 128 pp. Reus.

VILASECA, S. (1953). *Las industrias del sílex tarraconenses*. CSIC, 526 pp. Madrid.

VILASECA, S. (1962). "Les industries du sílex en Catalogne Méridionale. M.d.I. Nationale", *Congrès National des Sociétés Savants*. Montpellier, Ministère de l'Education Nationale, (pp. 55-60).

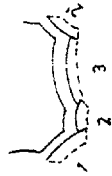
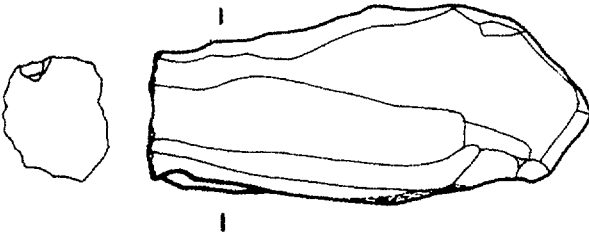
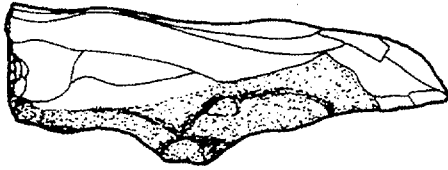
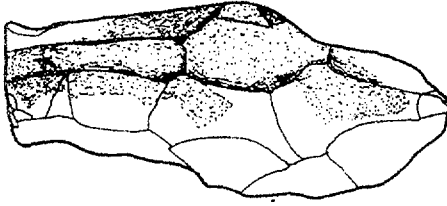
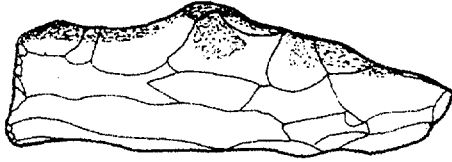
VILASECA, S. (1965). "La extracción y preparación del sílex de las estaciones talleres del Priorato". *Miscelánea en Homenaje al Abate Henri Breuil II*, (pp. 431-442).

VILASECA, S. (1973). *Reus y su entorno en la Prehistoria*. Asociación de Estudiosos Reusenses, 286 pgs. i 174 figs. Reus.

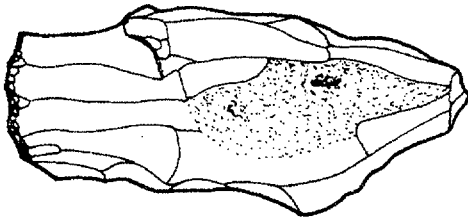
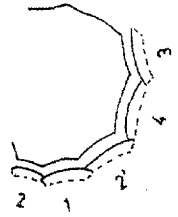
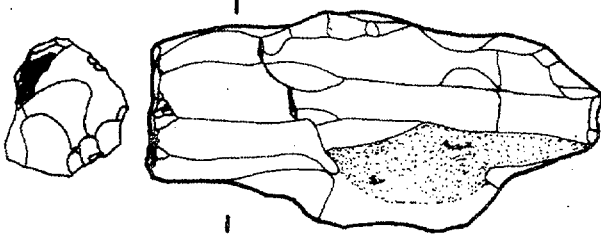
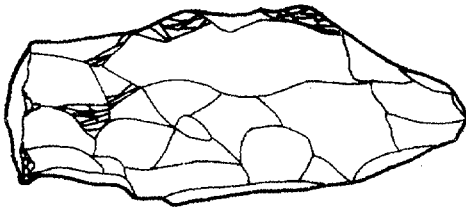
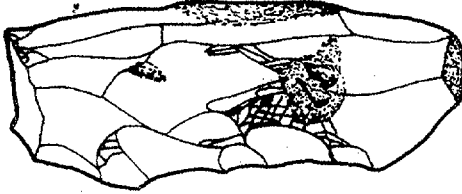
VILASEVA, S & VILASECA, L. (1957). "Una explotación minera prehistórica. La Solana del Bepo de Ulldemolins (prov. de Tarragona)". *IV Congreso Nacional de Arqueología*. (pp. 135-139).

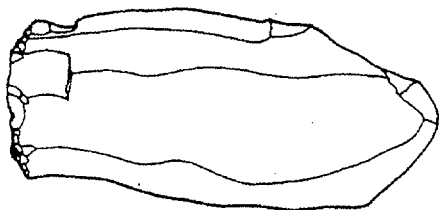
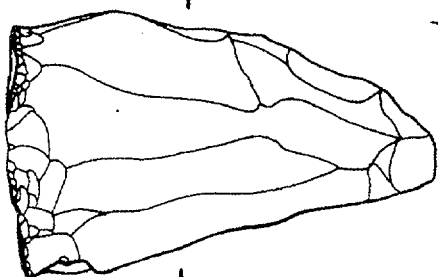
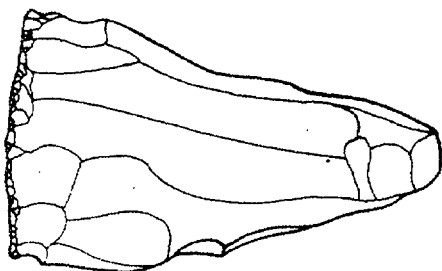
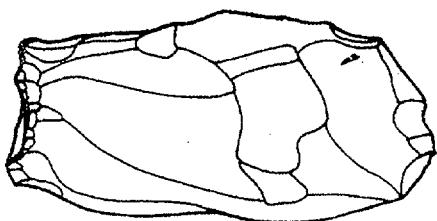
Lamina 1

M.L.L.

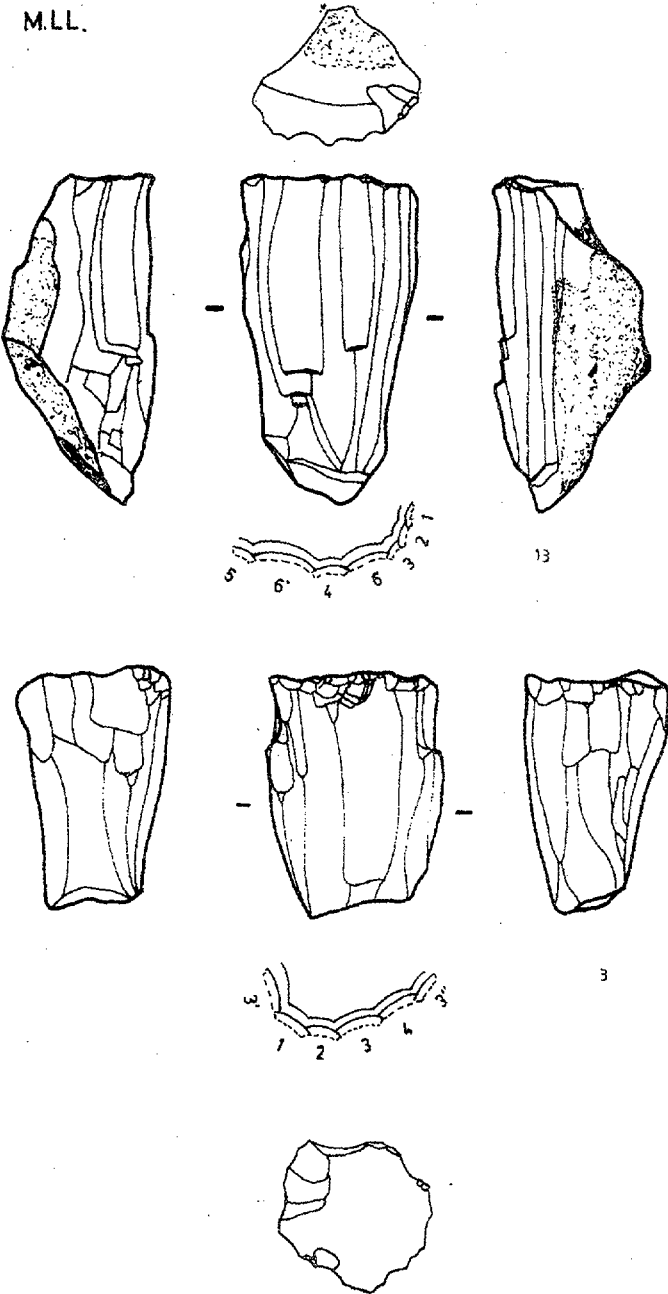
Làmina 2

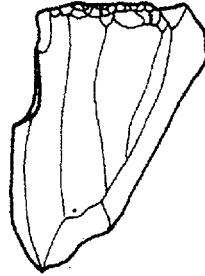
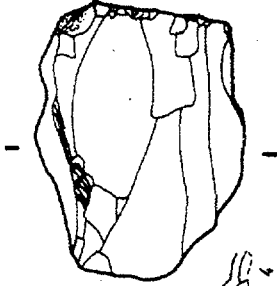
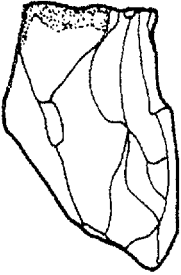
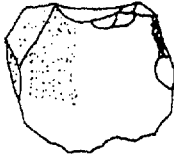
Làmina 4

M.L.L.

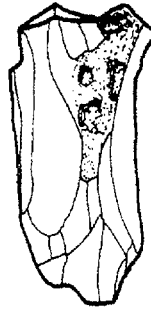
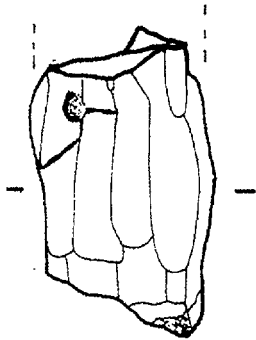
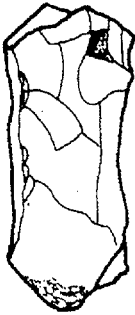

Làmina 5

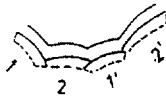
M.L.L.

10

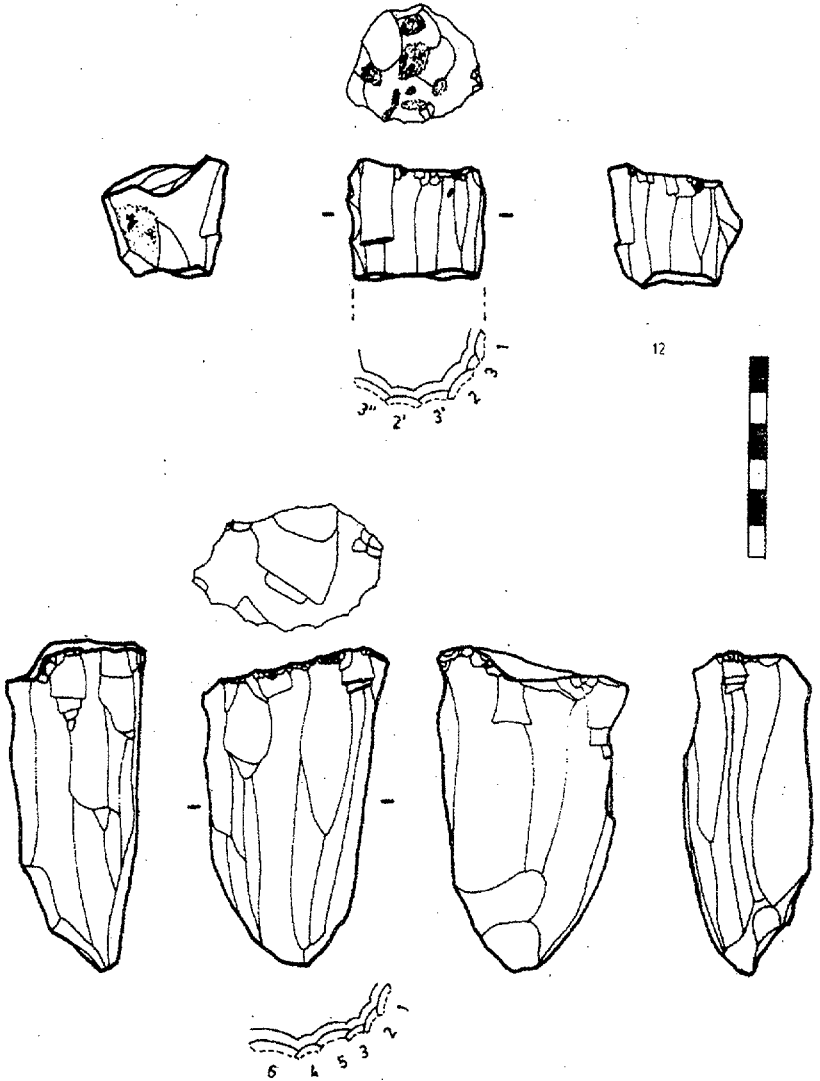

8

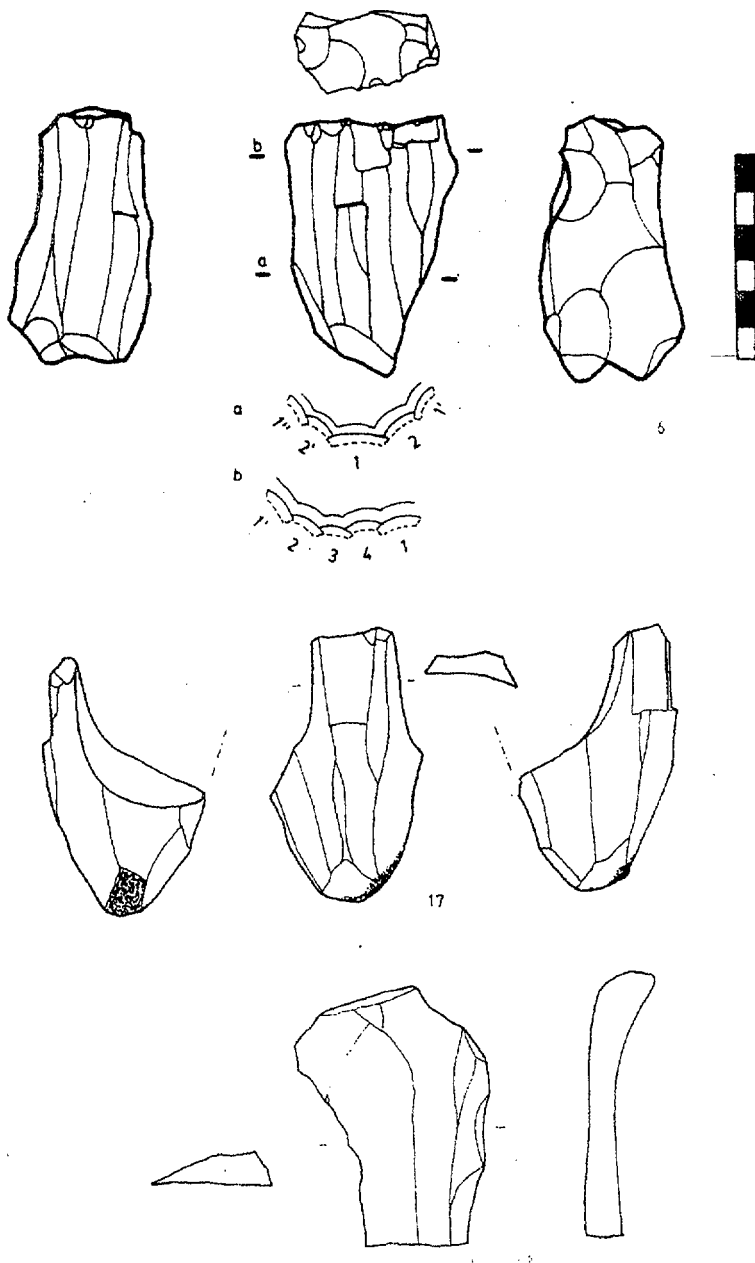

Làmina 6

M.LL.

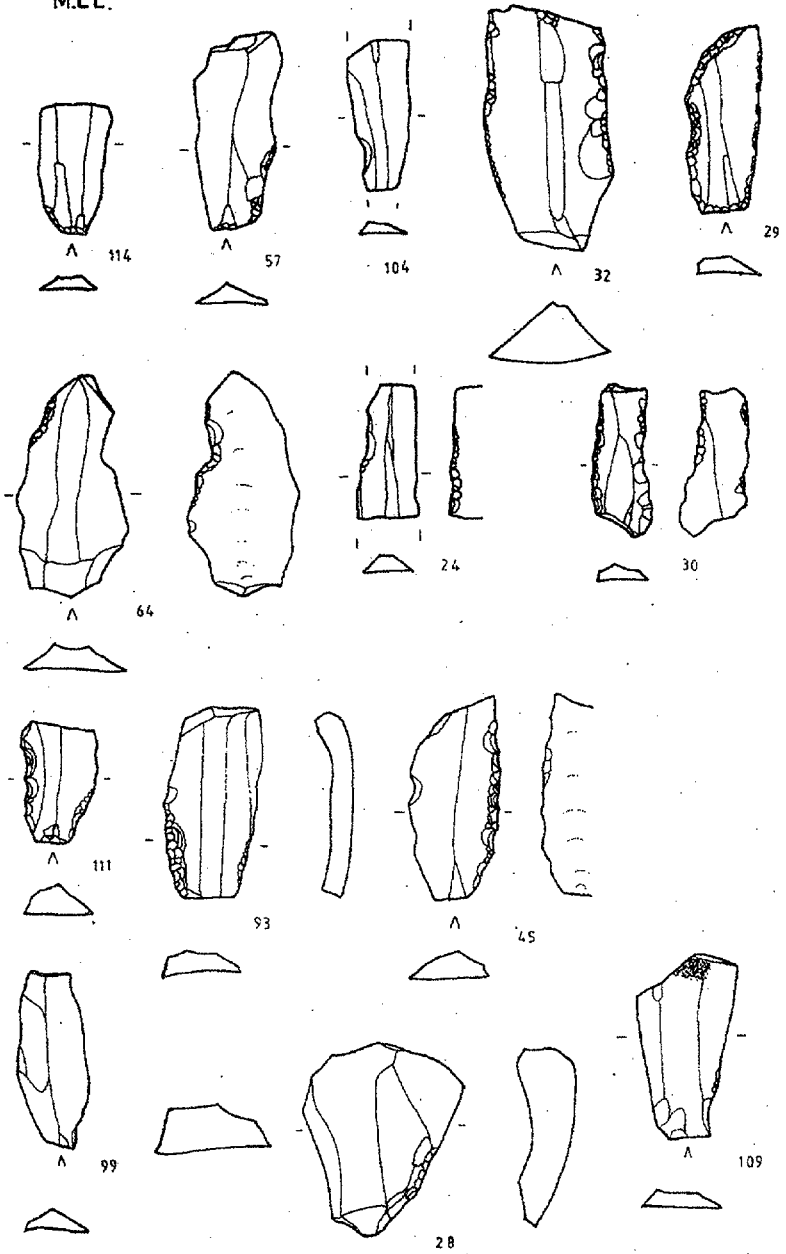

Làmina 7
M.LL.

Làmina 8

M.L.L.

Làmina 9

M.LL.

